Uit het Russisch vertaald door **Connie Brood**
en **Rogier Nieuweboer**

Сказки народов СССР
СКАЗКИ НАРОДОВ РСФСР
На нидерландском языке

© Uitgeverij Radoega 1990
Gedrukt in de USSR

ISBN 5-05-003043-9

RUSSISCHE VOLKSSPROOKJES

Mooie Marja Langvlecht en Vanjoesjka
Geïllustreerd door *Galina Kamardina*
Naverteld door *Irina Karnaoechova*

Marja Morjevna
Geïllustreerd door *Aleksander* en *Valeri Traugot*
Naverteld door *Aleksander Afanasiëv*

Zusje Aljonoesjka en broertje Ivanoesjka
Geïllustreerd door *Michaïl Skobelev*
Naverteld door *Aleksej Tolstoj*

Chavrosjetsjka
Geïllustreerd door *Michaïl Skobelev*
Naverteld door *Aleksej Tolstoj*

Vertaald door
Connie Brood

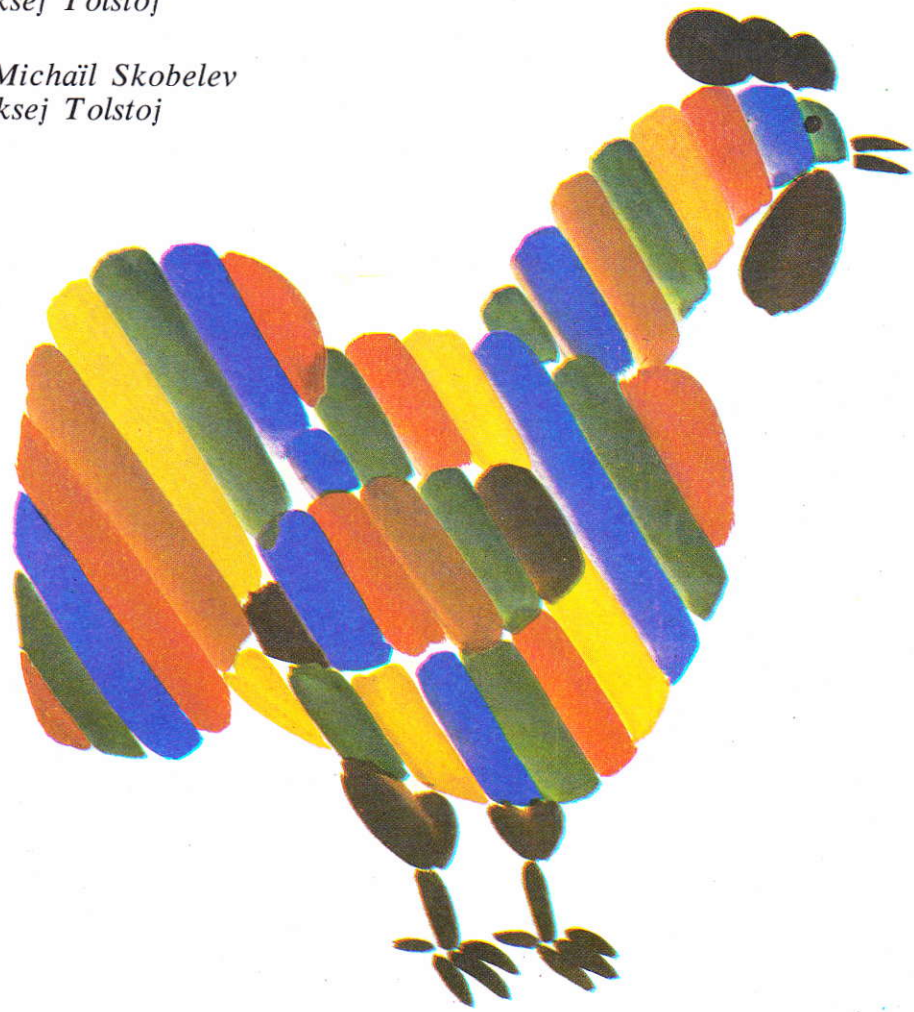

MOOIE MARJA LANGVLECHT EN VANJOESJKA

Er was eens een tsarenrijk en in dat tsarenrijk woonden een tsaar en een tsarina. Ze hadden één dochter en die dochter heette Mooie Marja Langvlecht. Ze waren heel gelukkig met elkaar en genoten van het leven.

Op een kwade dag gebeurde er plotseling iets verschrikkelijks. Een boze draak kwam naar het tsarenrijk gevlogen! Die draak had wel negen koppen, negen slurven en of dat nog niet genoeg was ook nog negen staarten. En hij was niet alleen, hij had zijn twee drakezonen bij zich! De oudste had zes koppen en de jongste drie. En weet je wat die draak brulde:

'Tsaar, tsarina en alle Russische mensen, luister goed naar wat ik zeg! Ik steek heel jullie rijk in brand, tot as maak ik al jullie land, alle bomen in het bos zal ik kappen, alle velden en weiden plattrappen, alle meren en rivieren

dichtgooien en alle mensen in Rusland doden! Als jullie willen blijven leven, dan moeten jullie mij en mijn zonen tot aan onze dood te eten geven. Elke avond tegen zonsondergang moeten jullie een meisje van zestien jaar voor ons achterlaten op de Twistberg. Die eten wij dan op en zo worden jullie van de dood gered.'

Wat moesten ze nu toch doen? Alle mensen begonnen bitter te huilen, maar dat hielp niets. Er zat niets anders op dan te doen wat de draak had gezegd.

Vanaf die dag kozen ze elke avond een meisje van zestien jaar uit, brachten haar tegen zonsondergang naar de Twistberg en ketenden haar vast aan de honderdjarige eik die daar stond. Daarop kwamen de draken aangevlogen en aten het meisje met huid en haar op. Alleen de botten lieten ze over en die gooiden ze in het meer.

Toentertijd woonde er een heel arm grootmoedertje aan de rand van de stad en die had een kleinzoon waar ze heel veel van hield — Vanjóesjka. Vanjoesjka had Mooie Marja Langvlecht een keertje bij de azuurblauwe zee op het gouden strand zien dansen en was toen tot over zijn oren verliefd op haar geworden.

Op een dag werd bekendgemaakt dat de tsarendochter de volgende avond aan de beurt was om door de draak te

worden opgegeten. De tsaar huilde en de tsarina huilde nog veel harder. De kerken lieten hun klokken luiden voor Marja's zielerust.

Toen Vanjoesjka 's ochtends wakker werd, zei hij tegen zijn grootmoedertje:

'Leg een schone linnen boezeroen voor me klaar, grootmoedertje. Ik ga met de wrede draak vechten, ik ga zijn lot beslechten! 'k Zal Marja de tsarendochter redden uit de nood, al moet ik dat bekopen met de dood!'

Bitter schreiend legde het grootmoedertje een schone boezeroen voor hem klaar. Toen liep ze gauw de tuin in en plukte daar brandnetels en daarvan breide ze een tweede boezeroen. De tranen sprongen haar in de ogen, zoveel pijn deed dat!

'Doe deze boezeroen aan, Vanjoesjka,' zei grootmoedertje. 'Dan brandt de draak, als-ie je wil opeten, meteen al zijn tongen.'

'Dat zal ik doen,' zei Vanjoesjka.

Tegen zonsondergang kleedde Vanjoesjka zich aan en pakte een scherpe zeis en een ijzeren knots, deed eerst zijn linnen boezeroen aan en daar overheen het brandnetelhemd. Toen nam hij afscheid van zijn grootmoedertje en ging op weg naar de Twistberg.

Daar zag hij de eeuwenoude eik op de Twistberg al. En aan die eik was Mooie Marja Langvlecht met een gouden ketting vastgebonden. Toen ze Vanjoesjka zag, begon ze te huilen.

'Wat kom je hier doen, schone jongeling? Dat mijn warme bloed wordt vergoten, hoef jij toch niet met de dood te bekopen! De draak komt er zo aan en dan eet hij je meteen op!'

'Wees niet bang, mooi meisje! Mij kan hij niet zo maar opeten! Ik kom vast in z'n verkeerde keelgat terecht!'

Vanjoesjka ging nu naar de tsarendochter toe, pakte de gouden ketting beet met zijn sterke handen en brak die aan stukken alsof het een versleten touwtje was. Toen ging hij op het zand liggen, legde zijn hoofd te rusten op Marja's schoot en zei:

'Ik wil een klein dutje doen, tsarendochter. Houd jij de zee goed in het oog. Zodra er een donkere wolk verschijnt, de wind opsteekt en de zee begint te golven, moet je me meteen wakker maken.'

En toen viel Vanjoesjka in een diepe slaap. En Mooie Marja verloor de zee geen minuut uit het oog. Plotseling verschenen er donkere wolken, begon de wind te loeien

en de zee woest te golven en toen dook de driekoppige draak uit de azuurblauwe zee op.

Mooie Marja de tsarendochter maakte Vanjoesjka wakker. Nauwelijks was Vanjoesjka overeind gesprongen of daar stond de draak al voor z'n neus.

'Zo, wat kom jij hier doen, Ivan? Jouw laatste uurtje is geslagen. Maak het jezelf niet moeilijk en kruip maar meteen in mijn muil!'

'Dat had je gedacht, vervloekte draak! Ik laat me niet zo maar opeten! Pas maar op dat ik je niet in het verkeerde keelgat schiet!'

En toen pakte Vanjoesjka zijn scherpe zeis, haalde uit zo ver hij kon en hakte in één keer alle drie de koppen van de draak af. Toen tilde hij een grote grijze steen op en verzamelde de drie koppen. De tongen sneed hij er uit en die verstopte in zijn buidel. De koppen legde hij onder de steen en de romp gooide hij in zee. Zelf liet hij zich in het zand vallen en viel in een diepe slaap.

Mooie Marja Langvlecht was meer dood dan levend. Ze wist niet of ze nu moest lachen of huilen. Tenslotte ging ze in het zand zitten, tilde Vanjoesjka's hoofd op, veegde er met haar zijden hoofddoek de zweetdruppeltjes van af en legde het toen te rusten op haar schoot. Opeens

zag ze weer donkere wolken aan komen drijven. De wind stak op en de zee begon woest te golven. Weer kwam er een draak uit de azuurblauwe zee opgedoken en die begon tegen de Twistberg op te klauteren.

De tsarendochter probeerde Vanjoesjka wakker te schudden. Maar Vanjoesjka sliep zo diep dat hij niet wakker werd. Nu pakte de tsarendochter hem bij zijn haren beet en toen sprong Vanjoesjka overeind.

Toen de zeskoppige draak hem zag, begon die toch te grommen en te snuiven:

'Ik heb medelijden met je, schone jongeling! Aan jou is toch immers kraak noch smaak! Als ik jou wil opeten hoef ik niet eens te kauwen. Mensen zoals jij kun je alleen maar in één keer doorslikken.'

'Pas maar op dat ik je niet in het verkeerde keelgat schiet,' zei Vanjoesjka.

En weer pakte hij zijn scherpe zeis, haalde zo ver uit als hij kon en hakte de draak drie koppen af. Maar de andere koppen spuugden vuur en ademden zulke zwarte walm uit dat er een waas voor Vanjoesjka's ogen kwam. Toen pakte Mooie Marja haar lange vlecht beet en begon de draak daarmee in z'n ogen te slaan. En die draaide zich toen naar haar om. Onmiddellijk kwam Vanjoesjka

aangesprongen en hakte de overgebleven drie koppen van de draak af. Weer sneed hij de tongen er uit, verstopte de koppen onder de steen en gooide de romp in zee. Toen hij klaar was, stortte hij op het strand neer, met zijn gezicht in het gouden zand, en viel in een hele diepe slaap.

Weer tilde Marja zijn hoofd op, legde het op haar schoot te rusten en veegde met haar zijden hoofddoek de zweetdruppeltjes weg.

Plotseling pakten er opnieuw donkere wolken boven hun hoofden samen, de wind stak op en de golven in de zee begonnen woest tekeer te gaan. Nu verscheen de oudste draak met negen koppen, negen slurven en negen staarten. En iedere staart sloeg een andere kant uit, iedere slurf trompette zijn eigen melodie en iedere kop knarste vervaarlijk met zijn tanden.

Nu schrok Mooie Marja nog veel erger dan de vorige keren en ze probeerde Vanjoesjka snel wakker te schudden.

'Word wakker, word wakker, Vanjoesjka! Nu komt de oude draak aangelopen en dat moeten we vast met de dood bekopen!'

Maar het leek wel of Vanjoesjka voor altijd in slaap

was gevallen. De tsarendochter boog zich bitter wenend over hem heen:

'Word toch wakker, word toch wakker, Vanjoesjka! Een Rus laat zich niet liggend door de dood overvallen, maar treedt hem met geheven hoofd tegemoet!'

Toen werd Vanjoesjka eindelijk wakker. Hij sprong met een ruk overeind en greep meteen naar zijn scherpe zeis. Daar kwam de negenkoppige draak al brullend en snuivend aan:

'Ook al ben je nog zo rap, ook al ben je nog zo knap, levend kom je er niet van af, schone jongeling! Ik laat geen beentje van je over, ik eet je op met huid en haar!'

'Dat had je gedacht, vuil addergebroed! Pas maar op dat ik je niet in het verkeerde keelgat schiet!'

En toen brak er een strijd op leven en dood los. Rondom stonden alle bomen te zwaaien, het zand woei in grote stofwolken op en in de azuurblauwe zee raasden en tierden de golven. De draak spuugde vuur en ademde een zwarte walm uit. Vanjoesjka zwaaide woest met zijn zeis heen en weer. De zeis in zijn hand was roodgloeiend van het hakken! Vanjoesjka had al zeven koppen afgehakt, maar de overgebleven twee kon hij niet te pakken krijgen. De draak had zijn tanden al in zijn lijf gezet, maar moest

hem meteen uitspugen. Hij had zijn tongen verbrand aan het brandnetelhemd.

Toen kwam Mooie Marja aangesneld en begon de draak met haar vlecht in zijn ogen te slaan. Deze keerde zich naar haar om en onmiddellijk sprong Vanjoesjka op hem af en hakte de overgebleven koppen af. De tongen sneed hij er weer uit, de koppen verstopte hij onder de steen en de romp gooide hij in zee.

Mooie Marja viel voor Vanjoesjka op haar knieën.

'Dank je wel, Vanjoesjka! Je hebt mij geholpen in de nood en het hele Russische land gered van de dood. Nu ben je mijn bruidegom, mijn vadertjes rechterhand en mijn moedertjes geliefde zoon!'

Toen nam ze haar gouden ringetje van haar vinger en schoof dat aan Vanjoesjka's pink.

Vanjoesjka stond te wankelen op zijn benen en het bloed en de zweetdruppeltjes liepen hem over het gezicht. Hij stortte neer in het gouden zand en hij was zo doodmoe door de strijd dat hij als een blok in slaap viel.

Marja de tsarendochter bleef over hem zitten waken. Terwijl hij rustig sliep, verjoeg zij alle muggen en vliegen.

Toen kwam de waterdrager van de tsaar voorbij. Op zijn magere paardje en zijn gammele houten wagen. En als

je naar hem keek, sloeg de angst je helemaal om het hart! Hij was ontzettend vuil, zijn hoofd leek op een boon en zijn armen en benen waren net harken.

Hij zag in een wip dat Vanjoesjka verschrikkelijk vast sliep. Daarop keek hij langs Mooie Marja heen en zag de drakekoppen onder de steen. Hij trok Marja de tsarendochter aan haar vlecht de kar op en bracht haar naar een heel donker bos. Daar begon hij zijn grote mes te slijpen. Marja de tsarendochter vroeg hem toen:

'Wat ben je van plan, goede man?'

'Als mijn mes scherp is, dan snijd ik je hoofd er af!'

De tsarendochter begon toen heel hard te huilen.

'Maak me alsjeblieft niet dood, goede man! Ik heb je toch geen kwaad gedaan!'

'Als je tegen je vader zegt,' zei de man toen, 'dat ik je gered heb van de dood en het Russische land geholpen heb uit de nood en je me belooft met me te trouwen, dan mag jij je hoofdje houden!'

Wat moest ze nu doen? Het enige wat Marja de tsarendochter kon doen was instemmen.

Ze reden naar de tsaar toe en daar liet de waterdrager de drakekoppen zien.

'Nu zie je, wie je uit de nood geholpen heeft,' zei hij.

De tsaar was zo blij dat hij de drager meteen tot kolonel maakte. En toen zei hij:

'Over drie dagen zal de bruiloft plaatsvinden.'

Marja de tsarendochter huilde aan een stuk door, maar ze durfde de waarheid niet te vertellen.

Vanjoesjka werd pas drie dagen later tegen zonsondergang wakker. En toen zag hij dat hij helemaal alleen op de Twistberg was. Marja de tsarendochter was in geen velden of wegen te bekennen en de drakekoppen lagen niet meer onder de grijze steen.

Vanjoesjka ging naar de stad. O, wat was zijn grootmoedertje blij, toen hij thuiskwam! Ze zette taartjes op tafel en maakte gauw een warm bad voor hem klaar.

Maar Vanjoesjka zei tegen haar:

'Lief grootmoedertje, ga eens gauw naar de stad en luister goed naar wat de mensen zeggen.'

En zijn grootmoedertje rende meteen naar de stad en luisterde heel goed naar wat de mensen te zeggen hadden. Toen ze thuiskwam, vertelde ze:

'De tsaar geeft zijn dochter Marja ten huwelijk aan de waterdrager! Hij geeft vanavond een bruiloftsmaal. Dat zeggen de mensen allemaal!'

Vanjoesjka nam een bad, deed een schoon boezeroen

aan en zag er zo knap uit, het kon niet beter.

Die avond liep hij regelrecht naar het paleis toe. Het feest was al in volle gang. De bruiloftsgasten aten en dronken zoveel ze konden en er werden allerlei leuke spelletjes gedaan.

En de waterdrager liep maar door de vertrekken rond en bleef zichzelf maar zonder ophouden prijzen.

'Jullie weten toch zeker wel, wie jullie van de dood heeft gered, hé knechten! Laat ik geen onvertogen woord van jullie horen!'

Marja de tsarendochter zat er lijkbleek bij en haar ogen stonden vol tranen.

Op een goed moment pakte Vanjoesjka een gouden bokaal, schonk daar zoete honingdrank in en liet er toen het gouden ringetje in vallen... Daarna liet hij Zwartkopje, de dienstmeid, bij zich komen en zei:

'Maak een diepe buiging voor Marja de tsarendochter en laat haar de bokaal tot op de bodem leegdrinken op de gezondheid van hem die haar het leven heeft gered.'

Zwartkopje bracht de bokaal naar Marja de tsarendochter en Marja dronk hem helemaal leeg. Toen rolde het gouden ringetje tegen haar lippen aan. Wat was Marja de tsarendochter blij toen ze het ringetje zag! Ze zei:

'Vadertje tsaar, niet hij die naast me zit en zichzelf prijst, maar hij die tussen de gasten staat, hij aan wie ik mijn ringetje heb gegeven en die ik tot bruidegom heb uitverkoren, heeft me van de dood gered! Kom eens naar voren, Vanjoesjka!'

Vanjoesjka ging midden in de zaal staan en Marja de tsarendochter liep meteen naar hem toe. De gasten begonnen door elkaar te roepen en keken elkaar in verbazing aan.

Toen sprong de waterdrager woedend overeind:

'Wat ben jij een slechterik! Hoe durf je vadertje tsaar zo voor de gek te houden! Hij die de koppen naar het paleis heeft gebracht, die alleen heeft de boze draak omgebracht!'

Daarop antwoordde Vanjoesjka:

'Als jij de draak hebt omgebracht en de koppen naar het paleis gebracht, zeg dan, als je de waarheid spreekt, wat er aan de koppen ontbreekt!'

'Er ontbreekt niets aan de koppen! Alles zit er op en aan. Ik heb ze niet verwond of doorboord, ik heb ze in een oogwenk afgehakt!'

Toen pakte Vanjoesjka de drakekoppen op en deed de bekken open.

'Vadertje tsaar, niet hij die naast me zit en zichzelf prijst, maar hij die tussen de gasten staat, hij aan wie ik mijn ringetje heb gegeven en die ik tot bruidegom heb uitverkoren, heeft me van de dood gered! Kom eens naar voren, Vanjoesjka!'

Vanjoesjka ging midden in de zaal staan en Marja de tsarendochter liep meteen naar hem toe. De gasten begonnen door elkaar te roepen en keken elkaar in verbazing aan.

Toen sprong de waterdrager woedend overeind:

'Wat ben jij een slechterik! Hoe durf je vadertje tsaar zo voor de gek te houden! Hij die de koppen naar het paleis heeft gebracht, die alleen heeft de boze draak omgebracht!'

Daarop antwoordde Vanjoesjka:

'Als jij de draak hebt omgebracht en de koppen naar het paleis gebracht, zeg dan, als je de waarheid spreekt, wat er aan de koppen ontbreekt!'

'Er ontbreekt niets aan de koppen! Alles zit er op en aan. Ik heb ze niet verwond of doorboord, ik heb ze in een oogwenk afgehakt!'

Toen pakte Vanjoesjka de drakekoppen op en deed de bekken open.

'Hier,' zei hij, 'kijk maar eens wat er aan de koppen ontbreekt! De tongen zijn weg. En weet je waar die zijn? In mijn buidel.'

En toen kwam Marja de tsarendochter naar hem toe en zei:

'En dit is mijn zijden hoofddoek. Daar heb ik het bloed en de zweetdruppels van Vanjoesjka's hoofd mee afgeveegd.'

Toen werd de tsaar ontzettend boos. Hij gaf bevel de waterdrager met de zweep te verjagen en verbond Vanjoesjka nog diezelfde avond in de echt met Mooie Marja Langvlecht.

En toen was het sprookje uit en kreeg ik een kroes honingdrank van de bruid.

MARJA MORJEVNA

Er was eens, hier ver vandaan, een tsarenrijk en daar woonde Ivan de tsarenzoon. Hij had drie zusters: de eerste heette Marja, de tweede Olga en de derde Anna.

Hun vader en moeder waren gestorven en die hadden hun zoon op hun sterfbed de volgende opdracht gegeven:

'Huw je zusters uit aan de eerste de beste die hen het hof maakt. Hou ze niet lang bij je.'

De prins begroef zijn ouders en ging met zijn zusters in de groene tuin wandelen omdat ze zo treurig waren.

Plotseling verscheen er een zwarte wolk aan de hemel en kwam er een verschrikkelijke onweersbui aandrijven.

'Laten we naar huis gaan, zusters,' zei prins Ivan. Net toen ze het paleis waren binnengegaan, weerklonk er een luide donderslag. Het plafond spleet uiteen en er vloog een prachtige valk hun vertrek binnen. De valk liet zich op de grond vallen en veranderde in een schone jongeling. Hij zei:

'Gegroet, Ivan de tsarenzoon. Vroeger kwam ik hier als gast, maar nu kom ik als bruidegom. Ik wil met je zuster Marja trouwen.'

'Als je mijn zuster liefhebt, zal ik haar niet tegenhouden en haar mijn zegen geven.'

Marja gaf haar jawoord. De valk trouwde met haar en nam haar mee naar zijn tsarenrijk.

Er gingen vele dagen voorbij. Ivan de tsarenzoon ging nu met zijn twee overgebleven zusters uit wandelen in de groene tuin. Weer verscheen er een onweerswolk en er waren overal aan de hemel bliksemschichten te zien.

'Laten we naar huis gaan, zusters,' zei Ivan.

Ook dit keer weerklonk er een luide donderslag zodra ze in het paleis waren teruggekeerd. Het plafond spleet uiteen en er vloog een adelaar naar binnen. Deze liet zich op de grond vallen en veranderde in een schone jongeling.

'Gegroet, Ivan de tsarenzoon. Vroeger kwam ik hier als gast, maar nu kom ik als bruidegom.'

Hij vroeg om de hand van Olga en Ivan de tsarenzoon antwoordde:

'Als Olga van je houdt, dan mag ze van mij met je trouwen. Ik zal haar niet tegenhouden.'

Olga gaf haar jawoord en trouwde met de adelaar. De adelaar nam haar mee en bracht haar naar zijn tsarenrijk.

Er ging weer een jaar voorbij.

Op een keer zei Ivan de tsarenzoon tegen zijn jongste zuster:

'Laten we in de groene tuin gaan wandelen.'

Toen ze een eindje gewandeld hadden verscheen er ineens een onweerswolk aan de hemel en het weerlichtte ontzettend.

'We gaan naar huis, zuster!'

Ze waren nog maar net naar huis teruggekeerd en ze waren nog niet eens gaan zitten of er weerklonk een donderslag. Het plafond spleet uiteen en er vloog een zwarte raaf naar binnen.

De raaf wierp zich op de grond en veranderde in een schone jongeling. Deze was nog veel knapper dan de andere vrijers en die waren al zo mooi!

'Zo, Ivan de tsarenzoon. Vroeger kwam ik hier als gast, maar nu kom ik hier als bruidegom. Huw Anna aan me uit.'

'Ik zal mijn zuster niet tegenhouden. Als ze van je houdt, mag ze met je trouwen.'

Anna trouwde met de raaf en vertrok met hem naar zijn tsarenrijk.

Zo bleef Ivan de tsarenzoon alleen achter. Een heel jaar leefde hij zonder zijn zusters en dat ging hem uiteindelijk vervelen.

'Ik ga mijn zusters opzoeken,' zei hij.

Hij ging op weg en trok steeds maar verder tot hij opeens een verslagen leger in het veld zag liggen. Ivan vroeg:

'Als er hier een mens in leven is, geef mij dan antwoord! Wie heeft dit geweldige leger verslagen?'

Een krijger die in leven gebleven was sprak:

'De schone koningin Marja Morjévna heeft dit geweldige leger verslagen!'

Weer trok Ivan de tsarenzoon verder en verder, totdat hij bij witte tenten kwam, waaruit de schone koningin Marja Morjevna hem tegemoettrad.

'Wees gegroet, tsarenzoon, waar gaat de reis naar toe? Reis je voor je genoegen of heb je een bepaald doel voor ogen?'

Ivan de tsarenzoon antwoordde haar:

'Schone jongelingen gaan nooit uit rijden zonder een bepaald doel voor ogen.'

'Als je geen haast hebt, geniet dan in mijn tentenkamp van mijn gastvrijheid.'

Ivan was erg blij. Hij verbleef er twee nachten, werd verliefd op Marja Morjevna en trouwde met haar. De schone koningin Marja Morjevna nam hem mee naar haar land en ze leefden lang en gelukkig, totdat de koningin ten strijde

moest trekken. Ze liet de hele hofhouding aan Ivan over en zei tegen hem:

'Je mag overal komen en alles bekijken, maar alleen in deze rommelkamer mag je niet kijken.'

Maar dát hield hij niet vol! Toen Marja Morjevna vertrokken was liep hij snel naar de rommelkamer, deed de deur open en zag daar Kosjtsjéj de Onsterfelijke aan twaalf kettingen hangen. Kosjtsjej de Onsterfelijke zei tegen Ivan:

'Heb medelijden met me en geef me wat te drinken! Tien jaar lang lijd ik hier al. Al deze tijd heb ik niet gegeten of gedronken en mijn keel is bijna verschroeid van de dorst.'

De tsarenzoon gaf hem een hele emmer water. Kosjtsjej dronk hem meteen leeg en vroeg nog meer:

'Met een emmer water kan ik mijn dorst niet lessen. Geef me er nog een.'

De tsarenzoon gaf hem nog een emmer water. Kosjtsjej dronk ook deze leeg en vroeg zelfs nog om een derde. Toen hij die had leeggedronken, kreeg hij zijn oude kracht terug. Hij schudde aan zijn kettingen en trok ze alle twaalf in een keer los.

'Dank je wel, Ivan!' zei Kosjtsjej de Onsterfelijke. 'Nu zul je Marja Morjevna nooit meer te zien krijgen, evenmin als je eigen oren!'

Als een verschrikkelijke wervelwind vloog hij door het raam naar buiten, haalde de schone koningin Marja Morjevna onderweg in, greep haar beet en bracht haar naar zijn huis. Ivan de tsarenzoon huilde bittere tranen. Toen bracht hij zijn uitrusting in orde en ging op weg. 'Wat er ook gebeurt, ik zal Marja Morjevna vinden!'

Er ging een dag voorbij en nog een en toen het op de derde dag 's morgens licht begon te worden, zag hij opeens een wonderbaarlijk paleis. Bij het paleis stond een eik en in die eik zat een mooie valk. De valk vloog uit de eik naar beneden, wierp zich op de grond, veranderde in een schone jongeling en riep uit:

'Gegroet, geliefde zwager! Hoe is de Heer je gezind?'

Marja kwam meteen het paleis uitrennen, verwelkomde Ivan hartelijk, vroeg hem naar zijn gezondheid en begon over haar leven te vertellen. Toen de tsarenzoon drie dagen bij hen te gast was geweest, zei hij:

'Ik kan niet langer bij jullie blijven, want ik ben op zoek naar mijn vrouw, de schone koningin Marja Morjevna.'

'Het zal moeilijk voor je zijn om haar te vinden,' zei de valk. 'Laat hier in ieder geval je zilveren lepeltje achter. We zullen ernaar kijken en daarbij aan je denken.'

Ivan de tsarenzoon liet zijn zilveren lepeltje bij de valk achter en ging op weg.

Hij liep een dag en nog een dag en toen het voor de derde keer begon te dagen, zag hij plotseling een paleis, dat nog mooier was dan het eerste. Bij het paleis stond een eik en in die eik zat een adelaar. De adelaar vloog de boom uit, gooide zich op de grond en veranderde in een schone jongeling. Hij zei:

'Sta gauw op, Olga. Onze lieve broer is ons komen bezoeken!'

Onmiddellijk kwam Olga het paleis uitrennen, omhelsde en kuste haar broer, vroeg hem naar zijn gezondheid en begon hem over haar leven te vertellen. Toen Ivan de tsarenzoon drie dagen van hun gastvrijheid genoten had, zei hij:

'Ik kan niet langer bij jullie te gast blijven, want ik ben op zoek naar mijn vrouw, de schone koningin Marja Morjevna.'

'Het zal moeilijk voor je zijn om haar te vinden,' zei de adelaar. 'Laat je zilveren vorkje bij ons achter, dan zullen we ernaar kijken en aan je denken.'

Hij liet zijn zilveren vorkje achter en ging op weg.

Weer ging er een dag voorbij en nog een en toen het op de derde dag 's morgens licht begon te worden, kwam hij bij een paleis dat nog veel mooier was dan de andere twee. Bij het paleis stond een eik en in die eik zat een raaf. De raaf vloog uit de boom naar beneden, gooide zich op de

grond en veranderde in een schone jongeling. Hij zei:

'Anna, kom snel naar buiten, onze broer komt er aan!'

Anna kwam naar buiten rennen, verwelkomde hem blij, omhelsde en kuste hem, vroeg hem naar zijn gezondheid en vertelde hem over haar leven.

Toen Ivan de tsarenzoon drie dagen bij hen te gast was geweest zei hij:

'Vaarwel! Ik ga mijn vrouw, de schone koningin Marja Morjevna, zoeken.'

De raaf antwoordde hem:

'Het zal moeilijk voor je zijn om haar te vinden. Laat je zilveren tabaksdoos bij ons, dan zullen we ernaar kijken en aan je denken.'

De tsarenzoon gaf hem zijn zilveren tabaksdoos, nam afscheid en ging op weg. Er ging een dag voorbij en nog een. Op de derde dag vond hij Marja Morjevna. Toen zij haar geliefde zag vloog zij hem om de hals, begon te huilen en zei:

'Ivan toch, waarom heb je niet naar me geluisterd en tóch in de rommelkamer gekeken en toen Kosjtsjej de Onsterfelijke vrijgelaten!'

'Vergeef me, Marja Morjevna, vergeet het verleden en ga liever met me mee, voordat Kosjtsjej de Onsterfelijke ons ziet. Anders haalt hij ons nog in!'

Ze maakten zich gereed en reden weg. Kosjtsjej was op jacht en toen hij 's avonds moe op huis aanreed, bleef zijn paard plotseling stilstaan.

'Wat is er, hongerige knol? Waarom sta je stil? Ruik je soms onheil?'

Het paard antwoordde:

'Ivan de tsarenzoon is hier geweest en heeft Marja Morjevna weggehaald.'

'Kunnen we ze inhalen?'

'We kunnen gierst zaaien, wachten tot die rijp is, geoogst en gemalen wordt, in meel veranderd en in vijf ovens tot brood gebakken wordt en dat brood opeten. Als we dan de achtervolging inzetten, halen we ze nog in.'

Hierop draafde Kosjtsjej weg en haalde Ivan de tsarenzoon in.

'De eerste keer zal ik je vergeven, omdat je zo goed bent geweest me water te geven, de tweede keer zal ik je ook vergeven, maar de derde keer, berg je dan maar! Want dan hak ik je in stukken.'

Hij nam hem Marja Morjevna af en bracht haar weg. Ivan ging op een steen zitten en begon te huilen. Hij huilde en huilde en ging toen naar Marja Morjevna terug. Kosjtsjej de Onsterfelijke was niet thuis.

'Laten we gaan, Marja Morjevna.'

'Ach Ivan, hij haalt ons immers toch in!'

'Laat hij ons maar inhalen. In ieder geval kunnen we dan een uurtje bij elkaar zijn!'

Ze maakten zich gereed en reden weg.

Toen Kosjtsjej de Onsterfelijke naar huis terugkeerde, bleef zijn paard weer plotseling stilstaan.

'Wat is er, hongerige knol? Waarom sta je stil? Ruik je soms onheil?'

'Ivan de tsarenzoon is hier geweest en heeft Marja Morjevna meegenomen.'

'Kunnen we ze inhalen?'

'We kunnen gierst zaaien, wachten tot die rijp is, geoogst en gemalen wordt, bier brouwen, ons bedrinken, onze roes uitslapen en daarna de achtervolging inzetten — dan zullen we ze nog inhalen.'

Kosjtsjej draafde weg en haalde Ivan in.

'Ik heb je toch gezegd, dat je Marja Morjevna, net als je eigen oren, nooit meer zult zien!'

Hij pakte Ivan zijn vrouw af en voerde haar weg naar zijn huis. Ivan de tsarenzoon bleef alleen achter. Hij huilde en huilde en ging tenslotte weer naar Marja Morjevna toe.

'Laten we gaan, Marja Morjevna.'

'O wee Ivan, hij haalt ons toch in en dan hakt hij jou in stukken!'

'Laat hem dat maar doen! Zonder jou kan ik niet leven!'

Ze maakten zich gereed en vertrokken. Toen Kosjtsjej de Onsterfelijke naar huis terugkeerde, bleef zijn trouwe paard weer stilstaan.

'Wat is er? Waarom sta je stil? Ruik je soms onheil?'

'Ivan de tsarenzoon is hier weer geweest en heeft Marja Morjevna meegenomen.'

Kosjtsjej draafde weg, haalde Ivan in, hakte hem in kleine stukjes en stopte die in een teervat. Hij sloeg ijzeren hoepels om het vat en wierp het in de blauwe zee. Marja Morjevna bracht hij naar zijn huis.

Tegelijkertijd werd het zilver bij de zwagers van Ivan de tsarenzoon zwart.

'O wee,' zeiden ze, 'er is een ramp gebeurd!'

De adelaar wierp zich in de blauwe zee, pakte het vat beet en trok het op het strand. De valk ging levenswater halen en de raaf dodenwater.

Ze kwamen bijeen, sloegen het vat kapot, haalden de stukjes van Ivan de tsarenzoon eruit, wasten ze en legden ze bij elkaar.

De raaf besproeide ze met het dodenwater en toen voegde het lichaam zich weer aaneen.

De valk besproeide het met het levenswater en Ivan de tsarenzoon beefde even, stond toen op en zei:

'Wat heb ik lang geslapen!'

'Je zou nog langer geslapen hebben, als wij er niet geweest waren,' zeiden zijn zwagers. 'Kom, wees te gast bij ons.'

'Nee broers, ik ga Marja Morjevnå zoeken.'

Toen hij bij haar gekomen was, vroeg hij haar:

'Probeer bij Kosjtsjej de Onsterfelijke te weten te komen, waar hij zo'n goed paard vandaan heeft.'

Marja Morjevna wachtte een goed moment af en begon Kosjtsjej uit te horen. Kosjtsjej zei:

'Achter de vlammenrivier in het verre tsarenrijk dat hier drie maal tien *werst* * vandaan ligt woont de toverheks Bába Jagá. Zij heeft een merrie waarop zij iedere dag rond de aarde vliegt, en ook nog heel wat andere merries. Ik heb drie dagen als herder bij haar gewerkt en er is niet één merrie weggelopen. Uit dank daarvoor heeft Baba Jaga mij een veulentje gegeven.'

'Hoe ben je door de vlammenrivier heengezwommen?'

'Ik heb een doek en als ik die drie keer naar rechts zwaai, verschijnt er een hele hoge brug die onbereikbaar is voor de vlammen.'

Marja Morjevna luisterde goed, bracht toen alles over

* Een werst is een oude Russische lengtemaat, ongeveer 1,06 km.

aan Ivan de tsarenzoon en nam meteen de doek voor hem mee.

Ivan de tsarenzoon kon zo de vlammenrivier oversteken en ging op weg naar Baba Jaga, de toverheks. Hij liep lang zonder te eten en te drinken. Toen kwam hij een vreemde vogel met jongen tegen. Ivan zei:

'Ik zou wel een kuikentje lusten.'

'Eet hem niet op, Ivan de tsarenzoon. Misschien kan ik je ooit nog eens van dienst zijn.'

Hierop ging hij verder en zag in het bos een bijenkorf.

'Ik zou wel een beetje honing lusten.'

De bijenkoningin antwoordde:

'Raak mijn honing niet aan, Ivan de tsarenzoon. Misschien kan ik je ooit nog eens van dienst zijn.'

Hij raakte de honing niet aan en ging weer verder. Toen kwam hij een leeuwin met een welpje tegen.

'Laat ik dit welpje dan maar opeten. Ik heb zo'n verschrikkelijke honger dat ik er misselijk van ben.'

'Raak hem niet aan, Ivan de tsarenzoon. Misschien kan ik je ooit nog eens van dienst zijn.'

'Goed dan, ik zal doen wat je zegt.'

En zo zwierf hij hongerig verder. Hij liep en hij liep totdat hij bij het huis van de toverheks Baba Jaga kwam. Om haar huis heen stonden twaalf palen en op elf ervan

stonden mensenschedels. Eén paal was nog leeg.

'Goedendag, grootmoedertje!'

'Goedendag, Ivan de tsarenzoon! Waarom ben je hier gekomen: reis je voor je genoegen of heb je een bepaald doel voor ogen?'

'Ik ben gekomen om een reuzenpaard bij je te verdienen.'

'Je weet toch wel, tsarenzoon, dat je bij mij geen heel jaar hoeft te dienen, maar slechts drie dagen. Als je mijn merries goed weidt, dan geef ik je een reuzenpaard. Maar doe je het slecht dan zal ik jouw hoofd op de laatste paal spietsen.'

Ivan de tsarenzoon stemde toe. De heks gaf hem te eten en te drinken en beval hem te gaan werken.

Nauwelijks had hij de merries het veld ingejaagd of ze staken hun staarten in de hoogte en renden allemaal over de weiden weg. Voordat de tsarenzoon zijn ogen kon opslaan waren ze helemaal verdwenen. Hij begon te huilen en werd erg bedroefd. Hij ging op een steen zitten en viel in slaap. Toen de zon al aan de horizon stond kwam de vreemde vogel aangevlogen en maakte hem wakker.

'Sta op, Ivan de tsarenzoon, de merries zijn al thuis.'

De tsarenzoon stond op en ging naar huis. Daar stond de heks te schreeuwen en te krijsen tegen haar merries:

'Waarom zijn jullie naar huis teruggekomen?'

'We konden niet anders: uit de hele wereld kwamen vogels aangevlogen en die pikten ons bijna de ogen uit.'

'Morgen moeten jullie niet over de weiden wegrennen, maar de diepe wouden ingaan.'

Ivan de tsarenzoon sliep een nacht en de volgende ochtend zei Baba Jaga tegen hem:

'Let goed op, tsarenzoon. Als je mijn merries niet goed weidt en als je er ook maar één verliest, dan zal ik jouw overmoedige hoofd op een paal spietsen.'

Toen hij de merries het veld had ingejaagd, staken deze weer meteen de staarten omhoog en renden de diepe wouden in. De tsarenzoon ging weer op een steen zitten, huilde en huilde en viel tenslotte in slaap. De zon ging onder. Toen kwam de leeuwin aangerend.

'Sta op, Ivan de tsarenzoon, de merries zijn bij elkaar gedreven.'

Ivan stond op en ging naar huis. Daar was de heks nog kwader dan eerst. Ze schreeuwde en krijste tegen haar merries:

'Waarom zijn jullie naar huis teruggekomen?'

'We konden niet anders: de wilde dieren van de hele wereld bestormden ons en hadden ons bijna verscheurd!'

'Morgen moeten jullie de blauwe zee inrennen.'

Weer sliep Ivan de tsarenzoon een nacht. 's Ochtends

stuurde Baba Jaga hem weer naar buiten om haar merries te weiden.

'Als je ze niet goed weidt, zal ik jouw overmoedige hoofd op de paal spietsen.'

Ivan joeg de merries naar het veld. Deze staken meteen hun staarten omhoog, vluchtten zo ver weg dat hij ze niet meer zag. Toen renden ze de blauwe zee in en daar bleven ze tot aan hun nek in het water staan. Ivan ging op een steen zitten, begon te huilen en viel weer in slaap. Het zonnetje verdween achter het bos en toen kwam er een bijtje aangevlogen:

'Sta op, Ivan de tsarenzoon, de merries zijn bij elkaar gedreven. Als je thuiskomt, vertoon je dan niet aan Baba Jaga, ga naar de paardenstal en verschuil je achter de ruif. Daar ligt een schurftig veulentje in de mest. Steel dat veulen en verlaat het huis om middernacht.'

Ivan de tsarenzoon stond op, ging naar de paardenstal en verstopte zich achter de ruif. Baba Jaga maakte een kabaal van jewelste en schreeuwde tegen haar merries:

'Waarom zijn jullie teruggekomen?'

'We konden niet anders: er kwamen van alle kanten bijen aangevlogen en die begonnen ons tot bloedens toe te steken.'

Baba Jaga ging slapen en midden in de nacht stal Ivan de tsarenzoon het schurftige veulentje van haar, zadelde

het, besteeg het en draafde weg naar de vlammenrivier. Daar aangekomen zwaaide hij drie keer met de doek naar rechts en plotseling verrees er een hele hoge brug over de vlammenrivier.

De tsarenzoon reed over de brug en zwaaide met de doek naar links. Hij zwaaide echter twee keer en daardoor bleef er een heel smalle brug bij de vlammenrivier achter.

's Ochtends werd Baba Jaga wakker en kon het schurftige veulentje nergens vinden! Ze zette onmiddellijk de achtervolging in. Uit alle macht galoppeerde ze in haar kookpot met een vijzel in haar hand en ze wiste haar sporen met de bezem uit.

Toen ze bij de vlammenrivier kwam, bekeek ze de brug en dacht:

'Dat is fraai!'

Ze reed de brug op. Maar toen ze precies in het midden was, stortte de brug in. Baba Jaga viel in de rivier en stierf daar een afgrijselijke dood.

Ivan de tsarenzoon liet het veulentje in sappige weiden grazen en zo werd het een prachtig paard.

De tsarenzoon reed nu naar Marja Morjevna toe. Zodra deze hem zag rende ze naar buiten en viel hem om de hals.

'Hoe heeft God je uit de dood laten verrijzen?'

'O, heel gewoon,' zei hij. 'Laten we naar huis gaan.'

'Ik ben bang, Ivan. Als Kosjtsjej ons inhaalt, hakt hij je weer in stukken!'

'Nee, hij haalt ons dit keer niet in! Ik heb nu een prachtig reuzenpaard dat als een vogel vliegt.'

Ze gingen op het paard zitten en reden weg.

Toen Kosjtsjej de Onsterfelijke naar huis terugkeerde bleef zijn paard weer plotseling stilstaan.

'Wat is er, hongerige knol? Waarom sta je stil? Ruik je soms onheil?'

'Ivan de tsarenzoon is hier geweest en heeft Marja Morjevna weggehaald.'

'Kunnen we ze inhalen?'

'Dat weet God alleen. Nu heeft Ivan de tsarenzoon een reuzenpaard, dat beter is dan ik.'

'Nee, ik geef het niet op,' zei Kosjtsjej de Onsterfelijke, 'ik ga ze achterna!'

Lange tijd joeg hij Ivan de tsarenzoon na en tenslotte haalde hij hem in. Hij sprong van zijn paard af en wilde Ivan aan zijn scherpe sabel rijgen, maar op dat moment trapte het paard van Ivan de tsarenzoon met zijn hoef tegen het hoofd van Kosjtsjej de Onsterfelijke en verbrijzelde het.

De tsarenzoon gaf hem de genadestoot met zijn spies.

Daarna raapte de tsarenzoon een hoop hout bijeen, legde

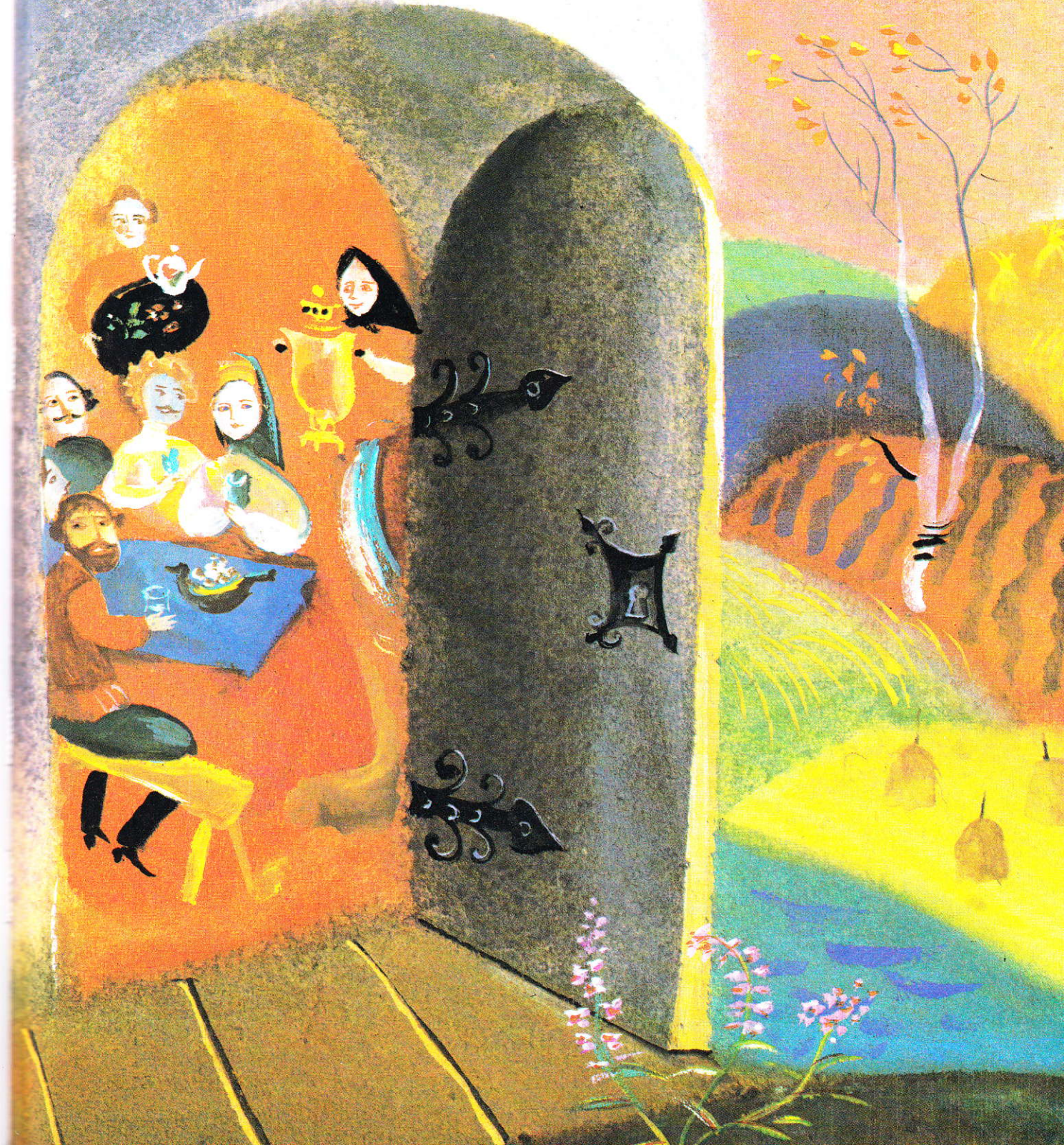

een vuur aan en roosterde Kosjtsjej de Onsterfelijke. Zijn as verspreidde hij in de wind.

Marja Morjevna ging op het paard van Kosjtsjej zitten en Ivan de tsarenzoon besteeg zijn eigen paard. Eerst gingen ze op bezoek bij de raaf, toen bij de adelaar en daarna bij de valk. Waar ze ook kwamen, iedereen verwelkomde hen vol blijdschap:

'Hé, Ivan de tsarenzoon, wij waren al bang dat we je nooit meer zouden zien. Maar je hebt niet voor niets zoveel moeite gedaan! Zo'n mooie vrouw is er op de hele wereld niet te vinden!'

Ze bleven lang op bezoek en vierden tot diep in de nacht feest. Tenslotte gingen ze terug naar hun tsarenrijk en daar leefden ze nog lang en gelukkig...

ZUSJE ALJONOESJKA EN BROERTJE IVANOESJKA

Er waren eens een oude man en een oude vrouw en die hadden een dochtertje dat Aljónoesjka heette en een zoontje dat ze Ivánoesjka hadden genoemd.

Toen de oude man en de oude vrouw doodgingen, bleven Aljonoesjka en Ivanoesjka moederziel alleen achter.

Aljonoesjka moest nu wel uit werken gaan en ze nam haar broertje mee. Toen ze een heel eind hadden gelopen en op het wijde veld waren aangekomen, wilde Ivanoesjka drinken.

'Zusje Aljonoesjka, ik heb zo'n dorst!'

'Je moet nog even wachten, we komen zo bij een waterput.'

Ze liepen steeds maar verder. De zon stond al hoog aan de hemel, de waterput was nog ver en het werd hoe langer hoe warmer, zodat er zweetdruppeltjes op hun voor-

hoofd kwamen. Even later vonden ze de sporen van een koe en die stonden vol water:

'Zusje Aljonoesjka, laat me er een slokje uit nemen!'

'Nee, broertje, als je daarvan drinkt dan word je een kalfje!'

Het broertje gehoorzaamde en ze liepen verder. De zon stond nu nog hoger aan de hemel, de waterput was nog steeds niet te zien, het werd hoe langer hoe warmer, zodat er zweetdruppeltjes op hun voorhoofd kwamen.

Even later vonden ze de sporen van een paard en ook die stonden vol water.

'Laat me daar toch een slokje uit nemen, zusje Aljonoesjka!'

'Nee, broertje, als je daarvan drinkt, dan word je een veulentje!'

Ivanoesjka zuchtte teleurgesteld en toen liepen ze weer door. Ze liepen steeds maar verder. De zon stond nu helemaal hoog aan de hemel, ook nu was de waterput nog niet te zien en het werd nog warmer, zodat er zweetdruppeltjes op hun voorhoofd kwamen.

Even later vonden ze de sporen van een geit, die tot aan de rand met water waren gevuld.

Ivanoesjka zei:

'Nu kan ik niet meer, zusje Aljonoesjka! Hieruit neem ik echt een slok.'

'Doe dat niet, broertje, daar word je een geitje van!'

Maar Ivanoesjka luisterde niet en dronk zoveel hij kon. En toen hij zijn dorst had gelest, was hij een geitje geworden...

Toen Aljonoesjka haar broertje riep, kwam niet Ivanoesjka aangerend, maar een sneeuwwit geitje.

De tranen sprongen haar in de ogen. Ze ging bij een hooimijt zitten en terwijl de tranen over haar wangen druppelden, bleef het geitje maar om haar heen huppelen.

Op dat ogenblik reed er een koopman voorbij.

'Waarom huil je, mooi meisje?'

Aljonoesjka deed hem haar treurig verhaal.

Toen vroeg de koopman:

'Wil je met me trouwen? Ik zal je zilveren gewaden en gouden sieraden geven en het geitje nemen we voor altijd bij ons in huis.'

Aljonoesjka dacht heel lang en heel diep na en tenslotte besloot ze met de koopman te trouwen.

En zo leefden ze een hele tijd gelukkig met elkaar. Het geitje woonde ook bij hen en het at en dronk met Aljonoesjka uit één nap.

Op een kwade dag was de koopman niet thuis. En toen

kwam er uit het niets een heks aangeslopen. Ze ging onder het venster van Aljonoesjka staan en vroeg met een heel lief stemmetje of ze mee ging zwemmen in de rivier.

Toen de heks Aljonoesjka naar de rivier had gebracht, sprong ze boven op haar, bond een steen om haar nek en gooide haar in het water.

Ze nam zelf de gedaante van Aljonoesjka aan, deed Aljonoesjka's jurk aan en ging naar het huis van de koopman toe. Niemand had in de gaten dat het de heks was. Zelfs de koopman viel niets bijzonders op toen hij thuiskwam.

Alleen het geitje had alles door. Het liet zijn kopje hangen, at niet en dronk niet. Elke ochtend en elke avond liep hij naar de rivieroever en riep:

'Zusjelief Aljonoesjka! Zwem toch naar de kant...'

Toen de heks dat te weten kwam, drong ze er bij haar man op aan dat die het geitje zou slachten. De koopman had medelijden met het geitje, hij was er veel van gaan houden! Maar de heks bleef aandringen en op het laatst moest de koopman wel toegeven. Er zat niets anders op: 'Slacht het dan maar...'

En onmiddellijk gaf de heks het bevel een groot vuur aan te leggen, gietijzeren ketels op te warmen en grote messen te slijpen...

Toen het geitje hoorde dat het niet lang meer had te leven, zei hij tegen de koopman:

'Laat me voor mijn dood nog één keer naar de rivier gaan om water te drinken.'

'Ga maar gauw.'

Bij de rivier begon het geitje klaaglijk op de oever te mekkeren:

'Zusjelief Aljonoesjka, kom toch hier en red me. De grote ketel staat op het vuur en het water kookt al. Het mes is scherp geslepen, nu is het gauw met mij gedaan.'

En Aljonoesjka antwoordde hem vanaf de rivierbodem:

'Ach, broertjelief Ivanoesjka! Een zware steen hangt om mijn hals. Ik lig onder een laag goudgeel zand en het zijden wier houdt mijn benen vast.'

Ondertussen was de heks naar het geitje aan het zoeken, maar ze kon het niet vinden en stuurde toen een knecht naar de rivier:

'Ga gauw het geitje zoeken en breng het meteen hier!'

De knecht ging naar de rivier toe en zag daar het geitje langs de rivier rennen en hoorde hem klaaglijk mekkeren:

'Zusjelief Aljonoesjka, kom toch hier en red me. De grote ketel staat op het vuur en het water kookt al. Het mes is scherp geslepen, nu is het gauw met mij gedaan.'

En uit de rivier klonk het antwoord:

'Ach, broertjelief Ivanoesjka! Een zware steen hangt om mijn hals. Ik lig onder een laag goudgeel zand en het zijden wier houdt mijn benen vast.'

De knecht rende naar huis en vertelde de koopman alles wat hij bij de rivier had gehoord. Alle mensen kwamen hun huizen uit en liepen naar de rivier. Ze gooiden een zijden net uit en trokken Aljonoesjka uit het water. Ze haalden de steen van haar nek, dompelden haar onder in helder bronwater en trokken haar een mooie jurk aan. Aljonoesjka kwam weer tot leven en werd nog veel mooier dan ze vroeger al was.

Het geitje maakte van blijdschap drie keer een koprol en veranderde toen weer in het jongetje Ivanoesjka.

De boze heks bonden ze achter een paard en dat joegen ze de wijde wereld in.

CHAVROSJETSJKA

Er zijn goede mensen op aarde, mensen die niet zo goed zijn en er zijn er die door en door slecht zijn. Bij zulke mensen kwam de kleine Chavrósjetsjka terecht toen haar vader en moeder doodgingen. Ze namen haar bij zich in huis, brachten haar groot en lieten haar heel hard voor hen werken: ze moest spinnen, weven en vanaf de vroege morgen voor alles in het huis zorgen.

De vrouw bij wie ze woonde had drie dochters. De oudste heette Eenoogje, de middelste Tweeoogje en de jongste Drieoogje.

Het enige wat die dochters deden was bij de poort naar buiten zitten kijken. De kleine Chavrosjetsjka moest al het werk voor hen doen: ze spon, ze weefde en ze maakte al hun kleren, echt waar! Maar toch zeiden ze nooit iets aardigs tegen haar!

Op een keer ging Chavrosjetsjka naar het veld en sloeg haar armpjes om de nek van haar bonte koetje. Ze legde

haar hoofdje tegen haar nek en vertelde haar toen hoe zwaar ze het wel had:

'Lief koetje! Ze slaan me, ze foeteren me uit, ze geven me geen brood en ik mag ook niet huilen. Voor morgen moet ik vijf *poed* * wol spinnen, er stof van weven, die bleken en er keurige rollen van maken.'

Daarop antwoordde het koetje:

'Mooi meisje, als je mijn ene oor inkruipt en het andere uitkomt, dan zal al het werk klaar zijn.'

Zo gezegd, zo gedaan.

Chavrosjetsjka kroop het ene oor van de koe in en kwam het andere oor weer uit. En toen was alles klaar: de stof was helemaal geweven, gebleekt en keurig opgerold.

Ze hoefde de stof alleen maar naar de vrouw te brengen. Die keek haar ogen uit en slaakte kreten van verrukking, maar toen ze de stof snel in de grote kist had gestopt, gaf ze Chavrosjetsjka nog meer werk op. Weer ging Chavrosjetsjka naar haar koetje toe en sloeg haar armpjes om haar nek. Ze aaide haar, kroop haar ene oor in en het andere uit en weer was alles kant en klaar, zodat ze de stof meteen naar de vrouw kon brengen.

* Een poed is iets meer dan 16 kg.

Dit keer riep de vrouw haar dochter, Eenoogje, bij zich en zei tegen haar:

'Lief kind van me, mooi kind van me, ga eens snel kijken wie dat weesje helpt, wie er voor haar spint en weeft, met rollen stof haar overstelpt.'

Eenoogje ging met Chavrosjetsjka mee het bos in, liep haar achterna het veld op en vergat toen wat haar was opgedragen. En toen ze door het zonnetje wat loom geworden was, ging ze languit liggen in het groene gras. Chavrosjetsjka zei:

'Slaap, oogje, slaap!'

En toen ging het oog van Eenoogje dicht. Terwijl Eenoogje sliep, werd de stof door het koetje geweven, gebleekt en keurig opgerold.

Zo kwam de vrouw dus niets te weten en daarom stuurde ze de volgende keer haar tweede dochter, Tweeoogje, mee.

'Lief kind van me, mooi kind van me! Ga eens snel kijken wie dat weesje helpt, met rollen stof haar overstelpt.'

Tweeoogje ging met Chavrosjetsjka mee, maar vergat meteen wat haar moeder haar had opgedragen. En toen ze door het zonnetje wat loom geworden was, ging ze languit liggen in het groene gras. En Chavrosjetsjka wiegde haar in slaap:

'Slaap, oogjes, slaap.'

En toen gingen alletwee de oogjes van Tweeoogje dicht. Het koetje zorgde ervoor dat de stof werd geweven, gebleekt en keurig netjes opgerold. En Tweeoogje bleef de hele tijd slapen. Weer was de oude vrouw woedend en de volgende dag stuurde ze haar derde dochter, Drieoogje, mee en droeg het weesje nog meer werk op.

Drieoogje huppelde in het rond als een echte wildebras. Toen het zonnetje haar slaperig had gemaakt, liet ze zich vallen in het groene gras.

Chavrosjetsjka zong:

'Ga allebei maar lekker slapen, oogjes.'

En ze vergat het derde oogje helemaal.

Twee oogjes van Drieoogje vielen in slaap, maar het derde bleef open en zag alles: hoe Chavrosjetsjka het ene oor van het koetje inkroop en het andere weer uitkwam en hoe ze de stoffen kant en klaar voor het oprapen had.

Toen Drieoogje thuiskwam vertelde ze alles aan haar moeder.

De oude vrouw werd zo vrolijk dat ze de volgende dag meteen naar haar man ging en hem zei:

'Je moet het bonte koetje slachten.'

De oude man probeerde van alles om haar over te halen dat niet te doen:

'Ben je wel goed wijs, oudje? Het koetje is nog jong en geeft veel melk.'

'Je moet het slachten en daarmee uit!'

Er zat niets anders op dan te doen wat de vrouw zei. En de oude man begon zijn grote mes maar vast te slijpen. Toen Chavrosjetsjka hoorde wat ze wilden doen, rende ze naar het veldje toe, legde haar armpjes om de nek van de koe en zei:

'Lief koetje, ze willen je doodmaken!'

Het koetje antwoordde haar:

'Maar jij, mooi meisje, moet mijn vlees niet eten. Je moet mijn botten bij elkaar rapen, ze in een doek stoppen, ze in de tuin begraven en me nooit vergeten. En je moet me vooral iedere dag water geven!'

De oude man slachtte het koetje. Chavrosjetsjka deed alles wat het koetje haar had opgedragen: hoe hongerig ze soms ook was, ze at niet één stukje vlees, ze begroef de botten in de tuin en gaf ze elke dag water.

En op de plaats, waar de botten waren begraven, verscheen een hele mooie appelboom. Zijn appeltjes waren o zo sappig, zijn ruisende blaadjes zagen eruit alsof ze van zuiver goud waren en de takken die wel van zilver leken bogen ver naar beneden. Iedereen die voorbijreed, hield halt en niemand die voorbijliep kon zijn ogen ervan afhouden.

Zo ging er een hele tijd voorbij. Op een keer wandelden Eenoogje, Tweeoogje en Drieoogje in de tuin. En toen reed er een sterke jongeling voorbij. Hij was jong, rijk en had prachtig golvend haar. Toen hij die sappige appeltjes in de tuin zag, zei hij tegen de meisjes:

'Wie van jullie, mooie meisjes, brengt me gauw een appeltje en wordt mijn beminde vrouw?'

De drie zusters wierpen zich een voor een op de appelboom. De appeltjes hingen dicht bij de grond, zo voor het grijpen, maar werden opeens hoog de lucht in gedragen en kwamen ver boven hun hoofden te hangen. Toen de zusters de appeltjes uit de boom probeerden te slaan, bedekten de bladeren hun ogen en toen ze ze wilden afrukken, maakten de takken hun vlechten los. Hoe ze ook hun best deden, ze bezeerden zich alleen de handen en konden niet een appeltje te pakken krijgen.

Maar toen Chavrosjetsjka bij de boom kwam, bogen de takjes zich liefdevol naar haar toe en vielen de appeltjes vanzelf in haar hand. Ze liet de sterke jongeling zoveel eten als hij wilde en die trouwde met haar. En ze leefden nog lang en gelukkig...